

„Isten óvja a királynőt!”

Betekintés az államalkotó élőlények életébe

Székely Ágnes
múzeumpedagógus

természettudományok/természetismeret/ biológia /ökológia/rendszertan/etológia

Szakképzés: 9-12. évfolyam

Államalkotás - rovarállam

Nagy egyedszámú közösség,
melynek tagjai szoros rokonságban
állnak egymással, és életüket
szigorúan alárendelik az állam
fennmaradásának. A tökéletesen
működő közösség különböző
kasztokra tagolódik.

A Nőstény = Királynő

- Az egyetlen nőstény, aki szaporodik a közösségben = „petegyár”

A Hím, akit nem nevezünk „Királynak”

- Feladata megtermékenyíteni a nőtényt. Általában rövid életű (a párzás után elpusztul)

Dolgozók

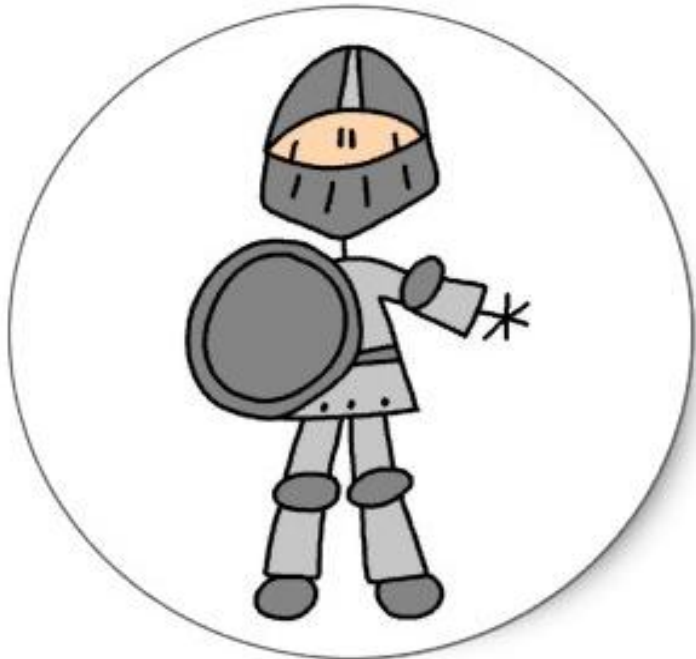
Tulajdonképpen nőstények, de nem termékenyek
(nem lehet utóduk = sterilek).

Feladatuk szerint lehetnek:

katonák

vagy

egyéb dolgozók

Lakhely

Mivel ezen rovarok mérete nagyon kicsi, ezért hatalmas kolóniákba szerveződnek, melyek szinte egyetlen élőlénynek tekinthetők. Ezeket nevezhetjük bolynak vagy várnak is.

Mely élőlényekre jellemző az államalkotás?

Rovarok közül:

- hangyák
 - méhek
 - darazsak
 - természetek
- hártyásszárnyúak
-

Emlősök:

csupasz földikutya

Termeszek

- 1900 fajuk ismeretes, nagy része trópusi
- valószínűleg csótányszerű ősekből fejlődtek ki
- fáknban vagy földben (földön) élnek
- cellulózzal táplálkoznak (de vannak gombatermesztő fajok is)
- kifejléssel fejlődnek: nincs bábozódás
- kasztok:
 - szaporodóképes egyedek -hímek és nőstények
 - dolgozók
 - katonák

szárnyas alak
(*Reticulitermes* sp)

termeszkirálynő

termeszkatona

termeszdolgozó

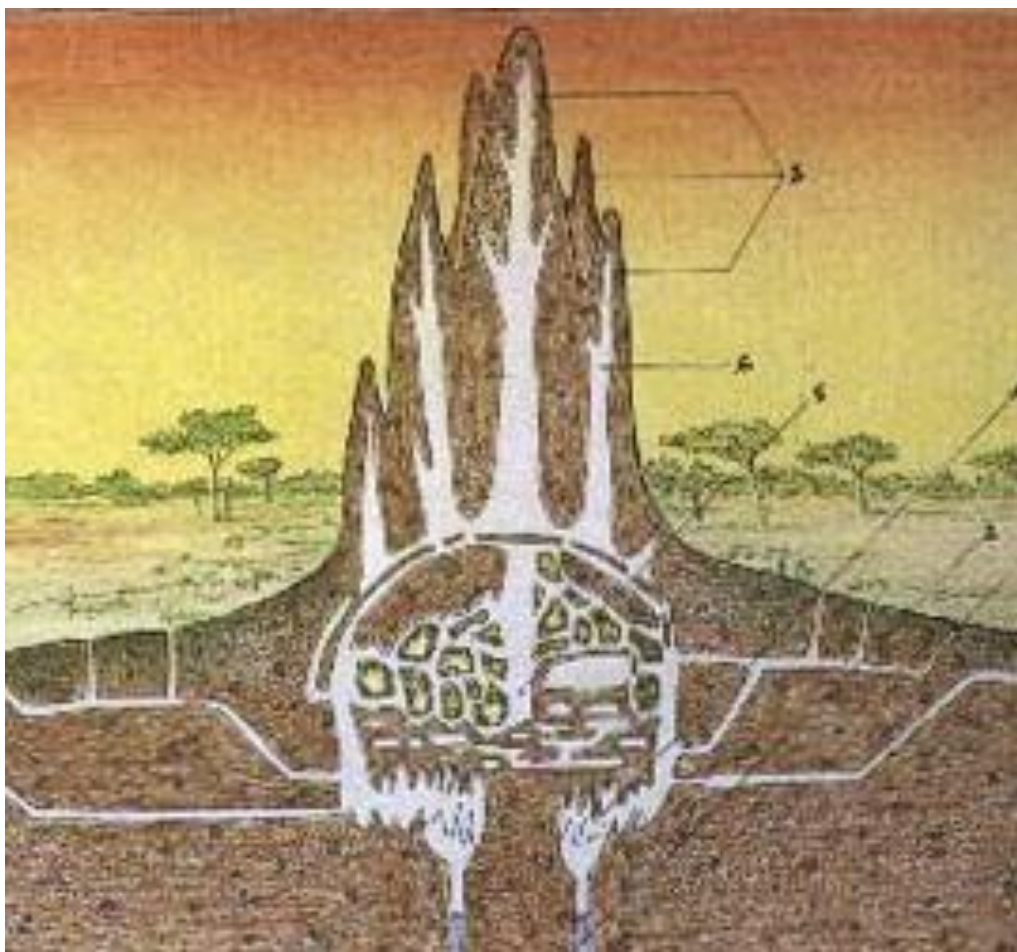
A kifejlés

„Az én házam, az én váram”

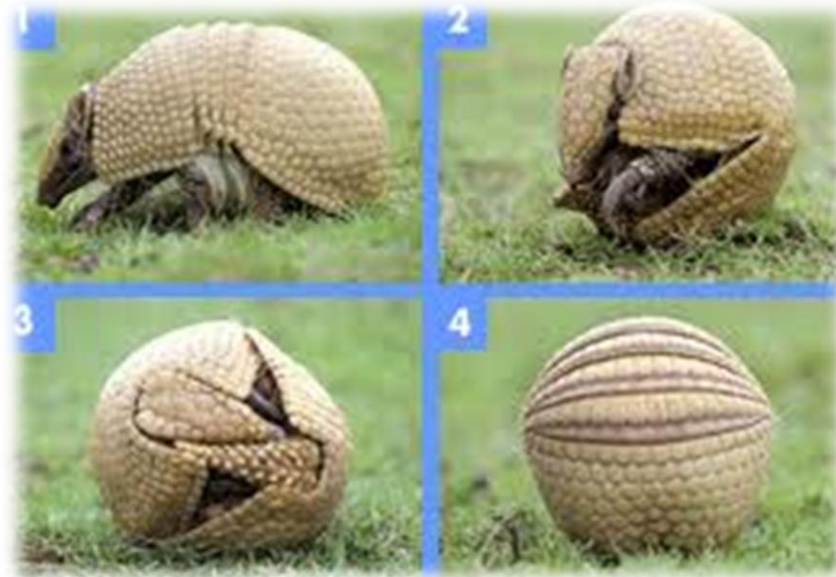
termeszvár

termeszvárak

„ellenségek”

Ezt tőlük tanultuk

Hangyák

- több, mint 12 000 fajuk ismert
- a hártyásszárnyúak rendjébe tartoznak
- gyakorlatilag mindenevők (lebontók)
- „variációik”:
 - szövőhangyák
 - levélnyíróhangyák
 - levéltetveket tartó hangyák
 - aratóhangyák
 - rabszolgatartó hangyák stb.
- kasztok:
 - szaporodóképes egyedek -hímek és nőstények
 - dolgozók
 - katonák

szárnyas hangyák

hím, nőstény, dolgozó

hangyakirálynő

Levélnyíróhangyák katona és dolgozók

rágó szájszerv

Levélnyíró hangya munka közben

cipekedés

bejárat

kolónia

gombatelep

A hangyák fejlődése a teljes átalakulás

Lasius dolgozók

szárnyas alakok

hangyakirálynő

petegondozás

bábok

A hangyák „tehenei” =
levél- és pajzstetvek

levéltetvek

„fejés”

„fejés”

„farkas”

hangya vs. katica

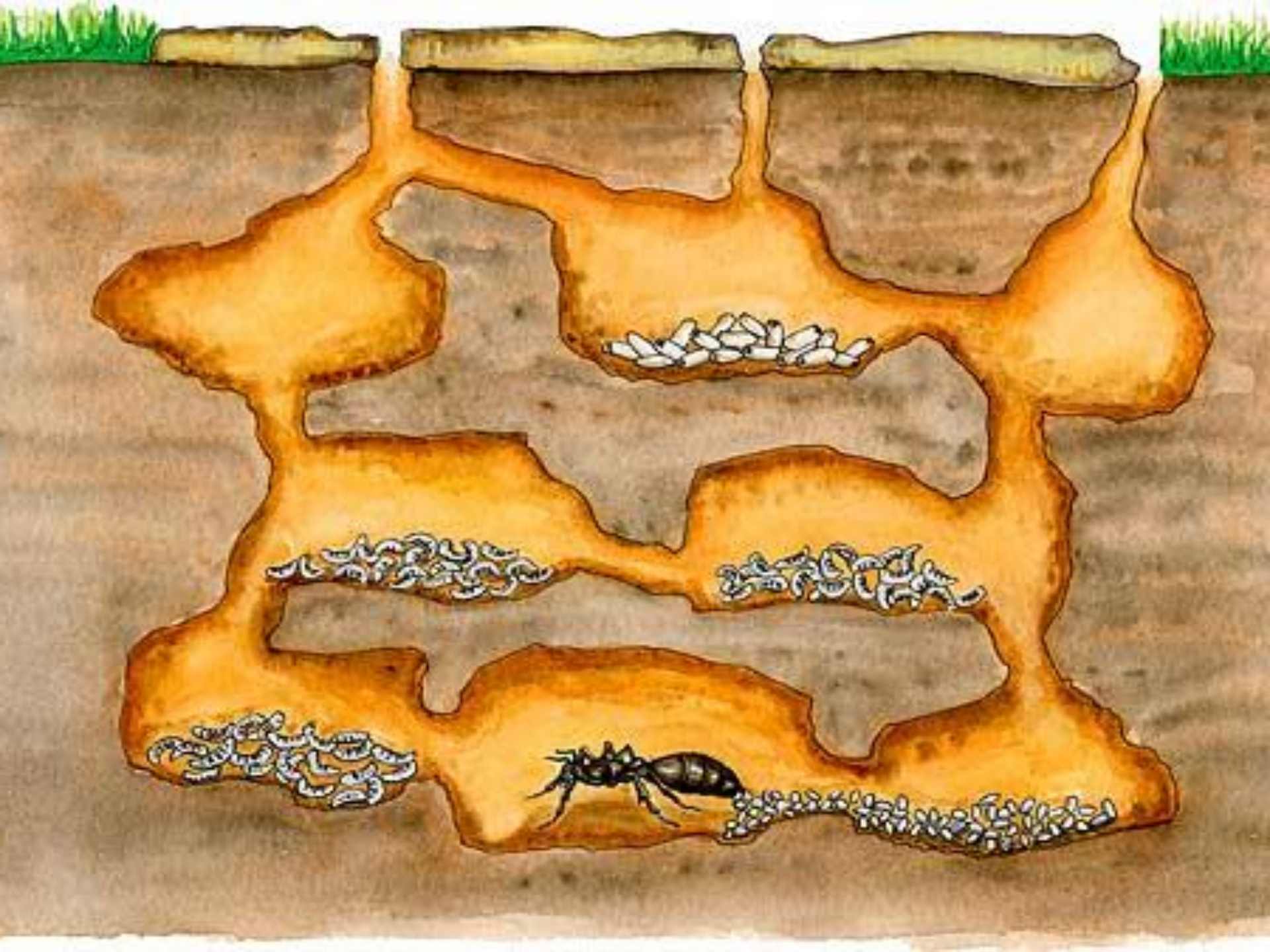

erősítés

Hangyák:Katica - 1:0

erdei vöröshangya vár

államalkotó méhek

darazsak

csupasz földikutya

Köszönöm a figyelmet!

